

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Marka Cigánka a soudců JUDr. Věry Skalické a JUDr. Martina Hynka v právní věci

žalobce: **M.P.**, narozený dne XXXXX
bytem XXXXX, XXXXX
zastoupený advokátkou Mgr. Monikou Coufalovou
sídlem Bohunická 517/55, 619 00, Brno - Horní Heršpice

proti

žalovanému: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti ČR**, IČO: 00025429
organizace resortu Vyšehradská 427/16, 128 10 Praha 2

o 2 488 399 Kč s příslušenstvím - náhrada škody

o odvolání žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Brně č. j. 32 C 117/2016-143 ze dne 19. 12. 2017

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se v napadeném výroku I. **potvrzuje**.
- II. Rozsudek soudu I. stupně se v napadeném výroku III. **mění** tak, že žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 26.922,50 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám Mgr. Moniky Coufalové, advokátky.
- III. Žalovaný je povinný nahradit žalobci náklady odvolacího řízení ve výši 8.228 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám Mgr. Moniky Coufalové, advokátky.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Městského soudu v Brně č. j. 32 C 117/2016-143 ze dne 19. 12. 2017 bylo rozhodnuto tak, že
  - žalovaný byl povinen zaplatit žalobci částku 505.000 Kč s úrokem z prodlení z částky 505.000 Kč ve výši 8,05% ročně za dobu od 10. 10. 2017 do zaplacení,
  - žaloba se co do částky 1.712.288 Kč s úrokem z prodlení z částky 1.712.288 Kč ve výši 8,05% ročně za dobu od 10. 10. 2017 do zaplacení, zamítla.
  - žalovaný byl povinen zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 31 036,50 Kč.
2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonné lhůtě odvolání pouze žalovaný. Odvoláním napadl pouze výrok I. v rozsahu částky 490.000 Kč s příslušenstvím, sestávající se z částky 240.000 Kč z titulu odškodnění nemajetkové újmy vzniklé nepřiměřenou délkou řízení a částky 250.000 Kč s příslušenstvím z titulu odškodnění nemajetkové újmy vzniklé nezákonným vedením trestního stíhání žalobce. V odvolání ve vztahu k odškodnění nemajetkové újmy vzniklé nepřiměřenou délkou řízení poukázal na závěry učiněné Nejvyšším soudem v rozhodnutí 5 Tdo 1309/2016 z 25. 1. 2017, kde se tento vyjadřoval k problematice délky trestního řízení a průtahům v něm vzniklých a zdůraznil, že tyto vytknuté průtahy se týkaly pouze ostatních odsouzených, nikoliv žalobce a byly způsobeny nepředložením spisu nejvyššímu soudu pro pokračování v řízení s žalobcem, navíc i trestní soudy vyhodnotily věc jako skutkově i právně složitou, a to z hlediska počtu obviněných, výše škody, počtu útoků a míry organizovanosti. S ohledem na uvedené obhajuje své stanovisko, že trestní řízení proběhlo ve lhůtě přiměřené. Pokud jde o výši přiznané částky, má za to, že nelze vycházet z presumpce vyššího významu řízení pro poškozeného, kdy s ohledem na závěry učiněné v 30 Cdo 3604/2014, neboť tato je zohledněna již v nároku druhém. Nelze také z tohoto důvodu vycházet z maximální judikaturou připuštěné částky 20.000 Kč, neboť ta dle judikatury se má vztahovat k řízením „extrémně dlouhým“. Není též skutkovým zjištěním, že by byl dán důvod pro navýšení pro kritérium postupu orgánů veřejné moci, neboť nebyly zjištěny důvody zrušování jednotlivých rozhodnutí a nebylo přihlédnuto ke kritériu složitosti řízení. Ve vztahu k nároku na odškodnění nemajetkové újmy vzniklé nezákonným vedením trestního stíhání, žalobce poukázal na některé nepřesné závěry soudu I. stupně, zejména co se týče intenzity zásahu (nevhodný poukaz na věk dcery, přecenění zhoršení atmosféry v rodině, přecenění zhoršení psychických potíží a nevhodný poukaz na medializaci případu). Poukázal též na naprosto nevhodně zvolené srovnání s rozhodovací praxí ESPL, kdy případy, které soud I. stupně připomněl, byly skutkově zcela odlišné, poukaz na judikaturu tuzemských soudů naopak aprobejuje jeho závěr o dostačujícím odškodnění v již poskytnuté výši 130.000 Kč. Výslovně napadl výrok o náhradě nákladů řízení, kdy poukázal na skutečnost, že úkon výzvy dle § 14 zák. č. 82/1998 Sb. nelze považovat s ohledem na ustanovení § 321 odst. 4 zákona 82/1998 Sb. za úkon přiznatelný v rámci náhrady nákladů řízení.
3. Žalobce, který sám odvolání nepodal, v písemném vyjádření navrhl potvrzení rozsudku soudu I. stupně jako věcně správného. Poukázal na nesprávnost argumentace žalovaného a z pohledu judikatury zejména Ústavního soudu ČR (IV. ÚS 3183/15 z 27. 9. 2016) považuje odškodnění za příléhavé.
4. Odvolací soud poté, co zjistil, že odvolání bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.), k tomu oprávněnou osobou (§ 201 o.s.ř.) a jsou uplatněny zákonné odvolací důvody (§ 205 odst. 2 písm. d, e, g o.s.ř.), přezkoumal rozsudek soudu I. stupně v napadeném rozsahu, jakož i řízení jeho vydání předcházející, a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
5. Předmětem odvolacího přezkumu se stal výrok o povinnosti žalovaného zaplatit žalobci 250.000 Kč s příslušenstvím z titulu odškodnění nemajetkové újmy vzniklé nezákonným vedením trestního stíhání a 240.000 Kč s příslušenstvím z titulu odškodnění nemajetkové újmy vzniklé nepřiměřenou délkou řízení za stavu, kdy rozsudek soudu I. stupně o přisudku 15.000 Kč

s příslušenstvím (do odškodnění vazby) a v zamítnutí nároku na další peněžité plnění nabytí právní moci, neboť v tomto rozsahu nebyl napaden (§ 206 odst. 1, § 159 odst. 1 o.s.ř.).

6. Předně nutno uvést, že soud I. stupně zcela správně oba uplatněné nároky striktně odděluje a přesně stanoví, kolik a z jakého důvodu na ten který nárok přiznává, byť ve výroku je shrnuje do jedné částky, avšak z odůvodnění je uvedené zcela jasné (viz § 157 odst. 2 o.s.ř. a závěry učiněné v rozhodnutí NS ČR 30 Cdo 2773/2011 z 28. 2. 2012).

A. Odškodnění nemajetkové újmy vzniklé nezákonným vedením trestního stíhání

7. Mezi účastníky není sporu o to, že v důsledku nezákonného rozhodnutí o zahájení trestního stíhání, které následně skončilo zprošťujícím rozsudkem, žalobci přísluší ve smyslu ustanovení § 31a zák. č. 82/1998 Sb. přiměřené zadostiučení, s tím, že žalobci již bylo po předběžném projednání uhrazeno 130.000 Kč. Zůstává sporem v jaké formě (byť žalovaný připustil nezbytnost relutárního plnění) a v jaké výši v případě plnění peněžního žalobci lze jej přiznat.
8. Odvolací soud si je vědom, že trestní stíhání žalobce bylo zahájeno již 24. 10. 2005, tedy ještě před datem 27. 4. 2006 (účinnost zák. č. 160/2006 Sb.), a tedy tento nárok by měl být dílem uplatněn (a posouzen) dle zák. č. 40/1964 Sb. (§ 11) - pro období do tohoto data a dílem dle zák. č. 82/1998 Sb. pro období po tomto datu (viz i závěry v rozhodnutí NS ČR 30 Cdo 402/2011 z 6. 12. 2011), avšak s ohledem na skutečnost, že toto dělení mělo význam víceméně z hlediska posouzení dobové věcné příslušnosti soudu a kdy v souvislosti s velkou novelou o.s.ř. zák. č. 293/2013 Sb. tento problém odpadl, nejví se odvolacímu soudu nerozdělení požadované částky již aktuální, resp. jde o pochybení marginální.
9. Soud I. stupně zcela správně v souladu s judikaturou k této problematice vychází z toho, že při stanovení formy či výše zadostiučnění vychází především z povahy trestní věci, též z délky trestního stíhání, a především dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. Forma a případná výše zadostiučnění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti (viz 30 Cdo 2813/2011, 30 Cdo 914/2011 a mnohá další) a dále správně vychází z toho, že „...musí odpovídat výši zadostiučnění přiznaného v případech, které se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují; významnější odchylka je možná jen tehdy, bude-li soudem řádně a přesvědčivě zdůvodněna (resp. ...by se neměla bez zjevných a podstatných skutkových odlišností konkrétního případu podstatně odlišovat od zadostiučnění přiznaného v případě skutkově obdobném)...“, uvedené v 30 Cdo 1747/2014, byť lze souhlasit s žalovaným, že případy uvedené soudem I. stupně nejsou skutkově zcela „trefené“ k případu žalobce.
10. Lze dále sice připustit správnost odvolací námitky, že soud I. stupně použil judikaturou vyšších soudů neuznaný algoritmus propočtu výše zadostiučnění (srovnej např. 30 Cdo 2256/2011), avšak toto pochybení, s ohledem na skutečnost, že soud I. stupně provedl jinak velmi podrobný a pečlivý rozbor individuálních specifik případu, nemělo na správnosti rozhodnutí vliv.
11. Pokud jde o obecná kritéria, soud I. stupně správně reflektuje (a žalovaný uznává), že žalobce byl ohrožen vysokou trestní sazbou (odnětí svobody v trvání až 12 let) s nadpřiměřeně vysokou tvrzenou škodou (v řádech desítek milionů Kč) jakožto faktory újmu navyšující.
12. Pokud jde o délku trestního stíhání (11 let), lze souhlasit, že na trestní řízení jde o délku mimořádnou, což je nutno zohlednit i ve smyslu závěrů uvedených v např. 30 Cdo 3604/2014 - „...*délka řízení má v tomto případě jiný význam než při posuzování její přiměřenosti pro případné odškodnění újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení. To z toho důvodu, že újma u trestního stíhání spočívá v morálním poškození osobnosti (integrity) poškozeného v době trestního stíhání a narušení jeho soukromého, rodinného, popřípadě i jiného života, zatímco v případě nepřiměřené délky řízení újma spočívá ve stavu nejistoty ohledně výsledku řízení...*“, a to opět jako k faktoru újmu navyšující.

13. Vliv trestního stíhání na život žalobce zjistil soud I. stupně dostatečně, a to jak v jeho rodinném životě, vlivu na zdravotní či psychický stav; správně si též všímá vlivu na pracovní vyžití žalobce a dostatečně to rozebírá.
  14. Soud I. stupně též správně připomenul medializaci případu ve smyslu rozsáhlejšího okruhu příjemců informací o případu žalobce, a správně připomíná, že nelze přihlížet k těm názorům, či odezvám, které mají neobjektivní charakter (viz 30 Cdo 1138/2017).
  15. Nakonec soud I. stupně se správně pokusil shromáždit a přihlídnout k jiným případům podobného charakteru (viz i 30 Cdo 1747/2014), byť omezeně. Lze souhlasit s žalovaným, že soudem I. stupně vzpomenuté případy nejsou zcela adekvátní případu žalobce, na straně druhé však lze stěžít obdobný případ najít. Z praxe zdejšího odvolacího soudu lze připomenout pouze obdobný případ řešený pod 44 Co 650/2017, tedy případ tzv. hospodářské kriminality, kde byl srovnatelný hrozící trest, vysoká škoda, medializace, avšak naprosto neporovnatelná délka stíhání (20 měsíců) - pravomocně přiznáno celkem odškodnění 140.000 Kč při nesrovnatelné délce řízení. Dále nelze též nepřipomenout další z úřední činnosti odvolacího soudu známou skutečnost, a to případ cca rok stíhaného policejního prezidenta P.L., kdy žalovaný nepopíral slova své tiskové mluvčí o odškodnění 600 tis. korun (zjištění z řízení Krajského soudu v Brně 44 Co 530/2016 – při účasti České republiky – ministerstva spravedlnosti), dále případy odškodnění jiných osob, a to v částce 400.000 Kč (pravomocně – ukončeno pod 30 Cdo 734/2017), dále v částce takřka 500.000 Kč (doposud v této částce pravomocně – v řízení 30 Cdo 701/2016).
  16. Z uvedeného přehledu je zřejmé, že částka poskytnutá žalobci soudem I. stupně se pohybuje v mezích přiznávaných odškodnění za (skutkově obdobná) „nezdařená“ trestní stíhání.
  17. Na podkladě uvedených důvodů dospěl odvolací soud k závěru, že rozsudek soudu I. stupně je tak v napadeném předsudečném výroku správný ve vztahu k odškodnění nemajetkové újmy vzniklé nezákonným vedením trestního stíhání a jako takový byl dle § 219 o.s.ř. potvrzen
- B. Odškodnění nemajetkové újmy vniklé nepřiměřenou délkou řízení
18. Průběh posuzovaného řízení soud I. stupně stanoví přesně a na tyto skutkové závěry je možno odkázat.
  19. Soud I. stupně dále správně cituje základní judikaturu vztahující se k uplatněnému nároku (zejména pak Stanovisko NS ČR ze dne 13. 4. 2011 sp. zn. Cpjn 206/2010), a dle přesvědčení odvolacího soudu též správně aplikuje jednotlivá kritéria pro odškodnění dle § 31a odst. 3 zák. č. 82/1998 Sb., jimiž tedy jsou a) celková délka řízení, b) složitosti řízení, c) jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení, d) postup orgánů veřejné moci během řízení a e) význam předmětu řízení pro poškozeného.
  20. Námitky žalovaného k postupu soudu při stanovení formy odškodnění a výpočtu jeho výše neshledává odvolací soud důvodnými.
  21. Odvolací soud ve shodě se soudem I. stupně považuje délku trestního řízení za mimořádnou pro trestní řízení, a byť lze souhlasit s žalovaným, že základní částka 20.000 Kč/rok je judikaturou přisuzována případům extrémně dlouhého řízení (srovnej 30 Cdo 806/2012, 30 Cdo 2531/2013), odvolací soud považuje tuto délku pro trestní řízení max. sazbu zasluhující.
  22. Soud I. stupně též správně vyhodnocuje jednotlivá kritéria významná pro stanovení újmy a správně přikládá význam (ve smyslu navýšení újmy) postupu orgánů státu v posuzovaném řízení (§ 31a odst. 3 písm. d) zákona), kdy k opakovanému rušení prvoinstančního rozhodnutí docházelo právě pro postup prvoinstančního soudu, kdy bylo opakovaně vytýkáno, že (právě ve vztahu k žalobci) je rozhodnutí nepřezkoumatelné a nevypořádávající se se všemi rozhodnými skutečnostmi; pokud žalovaný namítal, že tento závěr soudu I. stupně nemá oporu v provedeném dokazování, odvolací soud zopakováním dokazování sdělením podstatného obsahu odůvodnění rozhodnutí (zejména potom odvolacího soudu) ze spisu Krajského soudu v Brně sp. zn. 30 T

5/2008, a musel konstatovat, že jiný závěr o této otázce, než učinil soud I. stupně není možný. Požadavek žalovaného na snížení odškodnění v důsledku složitosti věci (§ 31a odst. 3 písm. b) zákona) též dle názoru odvolacího soudu není případný, neboť větší množství obžalovaných a skutků mohlo činit potíže v počátečních fázích řízení, avšak nikoliv v době, kdy již byla věc zcela rozpracována a bylo jen otázkou vyhodnocení zjištěných skutečností a vypořádání se s nimi.

23. Rozhodnutí soudu I. stupně i o tomto nároku je správné a jako takové nebylo i potvrzeno.
- C. Náklady řízení
24. K problematice, zda lze v rámci požadavku náhrady nákladů řízení při uplatnění nároku na náhradu újmy dle zák. č. 82/1998 Sb. (dále jen „zákon“) přiznat i úkon (advokáta), spočívající v (obligatorním) předběžném uplatnění dle § 14 odst. 3 zákona (jako úkon dle § 11 odst. 1 písm. d/ vyhl. č. 177/1996 Sb.) se judikatura vyjadřovala již vícekrát a dospěla k jednoznačnému názoru, že tomuto brání ustanovení § 31 odst. 4 zák. č. 82/1998 Sb. jako ustanovení speciální.
25. K výše uvedenému lze poukázat např. III. ÚS 726/17, kde je uvedeno, že „...k námitce, podle níž měla být stěžovateli přiznána náhrada i za čtvrtý úkon právní služby spočívající v povinné zákonem stanovené předžalobní výzvě vedlejší účastníci ze dne 7. dubna 2014, postačí odkázat na tu část odůvodnění napadeného usnesení, ve které městský soud poukázal na § 31 odst. 4 zákona č. 82/1998 Sb., podle něhož poškozený nemá právo na náhradu nákladů zastoupení, které vznikly v souvislosti s projednáváním uplatněného nároku u příslušného orgánu...“ či na závěr v usnesení Ústavního soudu ČR IV. ÚS 1774/17 „... k námitce, podle níž měla být stěžovatelce přiznána náhrada i za úkon právní služby spočívající v sepsání výzvy vedlejšímu účastníkovi podle § 14 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., postačí odkázat na tu část odůvodnění napadeného usnesení, ve které městský soud poukázal na specialitu ustanovení § 31 odst. 4 zákona č. 82/1998 Sb., podle něhož poškozený nemá právo na náhradu nákladů zastoupení, které vznikly v souvislosti s projednáváním uplatněného nároku u příslušného orgánu, ve vztahu k ustanovení § 137 a § 142a o. s. ř. ...“
26. Od uvedených závěrů nemá ani zdejší odvolací soud důvod se odchylovat, proto lze uzavřít, že žalobci skutečně přísluší náhrada nákladů právního zastoupení pouze za 6 úkonů celých, jeden úkon poloviční z tarifní hodnoty dle § 9 odst. 4 písm. a) vyhl. č. 177/1996 Sb. (AT), 7 krát paušální náhrada hotových výdajů (§ 13 odst. 4 AT), toto navýšeno o 21 % DPH, kdy zástupce žalobce je plátcem, celkem 26.922,50 Kč.
27. Odvolací soud proto změnil rozsudek soudu I. stupně jak je ve výroku II. uvedeno.
28. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 142 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 224 odst. 1 o.s.ř. a byly přiznány v odvolacím řízení úspěšnému žalobci.
29. Náklady odvolacího řízení tvoří náklady právního zastoupení za dva úkony právní služby, a to podání vyjádření k odvolání a účast u jednání dne 31. 10. 2018 (§ 11 odst. 1 písm. d), g) vyhl. č. 177/1996 Sb., dále jen AT).
30. Dle ustanovení § 9 odst. 4, § 7 bod 6. AT činí odměna za jeden úkon právní služby 3.100 Kč, za 2 úkony potom 6.200 Kč. Podle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. přísluší dále paušální náhrada hotových výdajů po 300 Kč za úkon (600 Kč), to vše navýšeno o 21 % DPH ve výši 1.428 Kč.
31. Celková výše nákladů tak činí 8.228 Kč, které je žalovaný povinen zaplatit k rukám (na účet) právního zástupce žalobce (§ 149 odst. 1 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání. Dovolání se podává Nejvyššímu soudu ČR ve lhůtě do dvou měsíců od doručení rozhodnutí u soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Brno 7. listopadu 2018

JUDr. Marek Cigánek, v.r .
předseda senátu